

Na Merovskom cintoríne / dnes časť mesta Dudince/ sa zachoval hrob Agostona Fabricia a jeho syna Lazára s nápisom

toth lipcse

Fabricius Agoston

1828- 1904

Fabricius Lazár

1876-1898

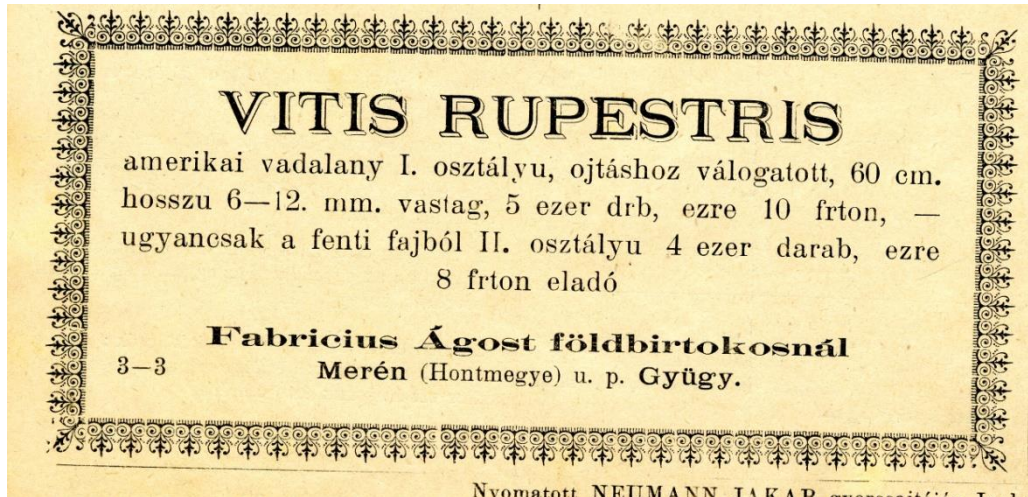


Je to nielen najstarší zachovalý hrob na cintoríne v Merovciach / do roku 1961 samostatná obec zlúčená so starými Dudincami – dnešné mesto Dudince/, ale ide aj o posledného z tu žijúcich zemanov- majiteľa zemianskej kúrie v Merovciach. Rodina Fabricius vlastnila pozemky v Merovciach pravdepodobne v rokoch 1870-1912. Po roku 1912 dedičia Agostona Fabriciusa rozpredali majetky merovským gazdom.

Agoston Fabricius vlastnil takmer celý merovský kopec na ktorom sú dodnes vinice, vrátane niekoľkých pôvodných pivníc. Pivnice sú oveľa staršie vysekané v mäkkom podloží. Traduje sa, že slúžili už skôr domácemu obyvateľstvu ako úkryt počas tureckých vpádov. Sú rôzne poprepájané, v niektorých z nich sa údajne dochovali aj pece na pečenie chleba. Občas sa objavujú nové dnes už zabudnuté.

Agoston Fabricius sa venoval pestovaniu viniča, ktorého sadenice boli po zničujúcej filoxére domácich odrôd štepené na odolný podpník dovezený až z Ameriky. Tieto pestoval, množil a odpredával ako dokladá aj inzerát

z Levických novín z mája 1898. Venoval sa pravdepodobne aj ovocinárstvu a šľachteniu ovocných drevín. Dokladajú to pamätníci, a neskorší majitelia, ktorí spomínajú, že okolo merovskej kúrie sa vinul veľký ovocný sad –od dnešného domu Kováč- Kochman/ prestavaná kúria/ až poza bývalý Peťkov a Tomanovské domy. Tieto domy pred prestavbou ako hospodárske budovy patrili k majetku kúrie. Dnešný Antušov dom a dom nebohého Milana Kováča vtedy ešte nestáli- pozemky slúžili ako sad a záhrada. V sade boli chodníčky vysypané štrkom. Mnohé z jabloní z bývalého Fabriciovoho sadu ľudia úspešne preštepili a rodia až podnes.



Rodina Fabricius,

ktorá má pôvod v Gemeri a Zvolene, pravdepodobne pochádza z Nemecka. Rodinní príslušníci mešťania evanjelického pôvodu boli oporou evanjelickej cirkvi, mnoho členov slúžilo ev. cirkvi ako farári a generácie boli užitočnými občanmi a vlastencami uznávanými pre ich službu vlasti. Rodina v roku 1621 obdržala od cisára Ferdinanda II šľachtický zemianský titul a od tej doby používala Leipzig vetva prvé meno Toth, Zvolenská vetva Toth Lipszéröl / Slovenská Lupča/ kde zemianska rodina žila. Prvý šľachtic sa volal Balthazar Fabricius.

Posledný Merovský zeman – Agoston Fabricius toth lipcse/ Fabricius zo Slovenskej Ľupče/14.1.1826-1904/ Teda letopočet narodenia na hrobe nie je uvedený celkom správne.

Ladislavus Augustus Fabriczy jedna z písaných foriem mena Fabricius/ sa narodil 14.1 1826 vo Físi/dnes Trávnica okr. Nové Zámky/ ako šieste posledné dieťa Lászla Fabriczyho a Sophie Lehner. V roku 1848 študoval v Budapešti. Pracoval ako zemský inžinier megey mernök na župnom úrade v Šahách. Šahy boli od roku 1820 sídlom Hontianskej župy. Dňa 2.1.1870 sa oženil v Leviciach s Máriou Bolemanovou Derzeri/zemianska rodina pôvodom z Derženíc dnes okr. Bánovce nad Bebravou/nar. 1.11.1849 Levice - 30.7.1931 Bátorovce/, dcérou Levického lekárnik Jána Bolemana.



Agoston Fabricius s manželkou

Rodina Bolemanová vlastnila 100 rokov lekáreň v Leviciach v mieste dnešného nákupného centra Ditúria. Z rodiny pochádzali levickí lekárnici a mnohí známi lekári.

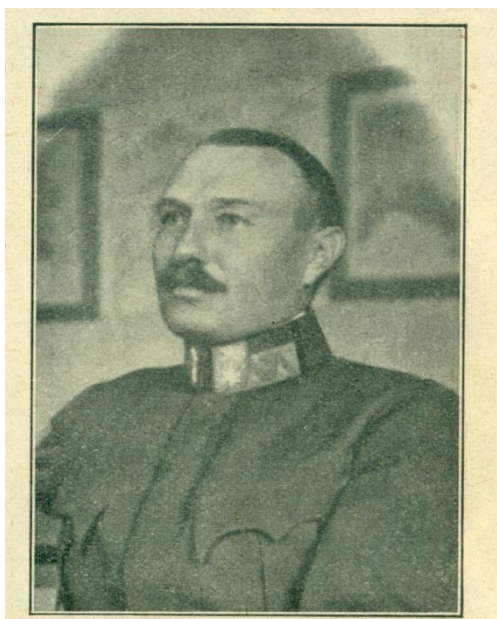
Niekedy okolo roku 1870 odkupuje Agoston Fabricius kúriu v Merovciach a to od dedičov zemana Fridricha Matolaya aliter Zolnay/ Matolay zo Zolnej/, ktorý ju postavil podľa zachovalého nápisu na tabuli umiestnenej na sýpke patriacej ku kúrii v roku 1867.

Agoston Fabricius ako evanjelík mal ohlášky v ev. chráme v Teranoch.

Z manželstva sa narodilo 7 detí :

Ilona nar. pravdepodobne r.1871 /72 vydatá za Jozefa Molnára zomrela veľmi mladá.





Ladislav -László 1873-1920, technický vynálezca, manželka Stef. Cmuchal, zomrel bezdetný v Mosonmagyaróvár



Podplukovník Ladislav Fabricius /László/ (1873-1920) technický vynálezca syn Agostona a Márie Bolemannovej vyštudoval vojenskú školu a slúžil v 15. Pešom pluku v Trenčíne. S veľkým talentom riešil technické problémy, bol autorom viacerých vojenských vynálezov, ktoré sa týkali pohyblivých vojenských terčov a modernizácie táborových kuchýň, ktoré armáda v druhej svetovej vojne hojne využívala. Všimlo si ho cisárske ministerstvo obrany a prevelilo ho do Budapešti, kde absolvoval štábný dôstojnícky kurz pre technických dôstojníkov. Rok pred vypuknutím 1.sv. vojny bol odvelený do Düseldorfu kde sa v rámci 12 člennej skupiny venoval výskumu výbušnín. Cez vojnu pracoval ako vojenský expert a inšpektor tovární na zbrane. Pracoval takto až do novembra 1918 a pre svoju svedomitosť získal hodnosť podplukovníka a tiež rad ocenení. V roku 1919 sa stal predsedom výboru pre likvidáciu zbraní. Nemohol dokončiť svoje poslanie, pretože náhle zomrel na španielsku chrípku v roku 1920.

Lazár 1876-1898 pravdepodobne postihnutý -hrbáčik.

Rok 1898/ kedy bol uverejnený aj inzerát na vinič/ bol pre rodinu Fabriciových obzvlášť tragický. 13. septembra 1898 Honti Lapok č.37 /Šahanské regionálne noviny/ uverejňujú správu, že u Agostona Fabrícia v Merovciach horelo. Zhorelo celé humno, škoda bola veľká. Našťastie Fabriciovcí majú majetok poistený a vypomôže aj pán Michal Grossman, ktorý zapožičia tri stohy sena.

— **A vörös kakas.** Fabricius Ágost -meri földbirtokos és mérnök szérűje a napokban leégett. A kár jelentékeny, de biztosítás folytán megtérül — Szombaton Középturán égett le, Grosszman Mihály bérlő 3 szalmakazalja.

/Toto nezávisle potvrdil aj dnešný majiteľ pán L. Kováč, ktorý spomínal, že pri výmene strechy našli staré obhorené trámy./

Už nasledujúce vydanie Honti Lapok č. 38 o týždeň neskôr uverejňuje smutnú správu. Syn Agostona Fabricia z Meroviec Lazár zomrel v Merovciach vo veku 22 rokov. Prechladol na poľovačke, ale skolil ho brušný týfus. Mladý nádejný človek študoval právo a mal už po rigorózných skúškach. Zarmútení rodičia a širšia rodina oznamujú, že pohreb bude 20. septembra v poobedných hodinách.

— Szomoru rovat, Fabricius Lázár jogszigorló, Fabricius Ágost merei földbirtokes és mérnök fia, élte 22-ik évében Merén meghalt. Vadászaton hült meg. hastifuszt kapott, mely megölte a reményteljes fiatal életet, gyászbaborítve családját. Temetése holnap délután lesz. Halálát szülei és kiterjedt rokonság gyászolja.

Gejza narodený 16.5.1878 Merovce žil ešte v roku 1884, kedy zomrel Ján Boleman otec pani Márie Fabriciusovej rod. Bolemanovej. Levické noviny Bars uverejnili nekrológ v ktorom uvádzajú pozostalých vnukov z Meroviec a to menovite : Ilku, Lászla, Lazára, Gejzu a Dezidera. Viac o jeho osude nevieme.

Štefan Dezider – používal druhé meno Dezider 8.4.1880 Merovce-19.4.1945 Bátovce pracoval ako notár a matrikár v Bátovciach v rokoch 1913-1920. V Bátovciach je zachovaný jeho dom, ktorý si tam postavil a na cintoríne v Bátovciach je možné vidieť aj jeho dodnes zachovaný hrob. Manželka Alžbeta Fuchsová / dcéra ev. farára/. Zomrel bezdetný.

Imrich 10.1.1884 Merovce – . 8.1941 Secueni/ Rumunsko/ spolu s Deziderom študoval podľa výročnej správy v rokoch 1894/1895 na ev. gymnáziu v Banskej Štiavnici neskôr v Budapešti a po ukončení štúdií pracoval ako veterinár v meste Margita /Rumunsko/ neskôr v Szekelyhíd/ Secueni Rumunsko/ kde neskôr aj zomrel. Manželka Alžbeta Bónyi. Mal 3 deti – potomkovia žijú dodnes v Budapešti.



Imrich Fabricius

Mária Margita /volali ju Mariška/ nar. 1886 Merovce -1941 Komárom dnešné Maďarsko. vydatá postupne za dvoch bratov. Bélu Belcsáka – levického staviteľa, ktorý v roku 1916 zomrel na následky zranení v prvej svetovej vojne a v roku 1920 za dr. Alexandra Belcsáka - levického advokáta. Z oboch manželstiev sa narodili štyri deti, potomkovia žijú v Budapešti.



V roku 1926 vyšla v Leviciach útla kuchárska knižočka s receptami od popredných Levických dám. Výťažok z predaja bol určený rodinám, ktorých živitelia sa nevrátili z bojísk prvej svetovej vojny. V roku 2014 sa Levice rozhodli znovu vydať 50 receptov z tejto knižky pod názvom Kuchárska kniha Levických dám. Jednou z autoriek receptov bola manželka advokáta Alexandra Belcsáka rodáčka z Meroviec Mária Margita Fabriciusová.

